

Minikiwi of kiwibes

Ze smaken prima, deze kleine haarloze minikiwi's ter grootte van een kruisbes. Je kunt ze direct van de klimplant eten en ze hoeven niet geschild te worden.

Minikiwiplanten zijn ijzersterk, woekeren niet, vrezen geen vorst en leveren emmers zoete bessen op. De plant is beter bestand tegen strenge vorst dan de gewone kiwi. De enige nadelen zijn dat de plant neigt naar beurtjaren en dat het plukken van de vele kleine vruchten arbeidsintensief is, maar voor het eigen gebruik is dat laatste geen probleem.

Wel zijn er de laatste jaren veel rassen geïntroduceerd en het is nog niet duidelijk welke ervan geschikt zijn voor ons klimaat. Goede rassen

ven. De plant werd al snel in Europa en Azië gecultiveerd, vooral in botanische tuinen. De oorspronkelijke naam was Mantsjoerijse kruisbes. Deze kiwisoort is beter geschikt voor ons klimaat dan de gewone kiwi.

Een botanisch verwante soort is de Siberische minikiwi (*Actinidia kolomita*). Deze heeft kleine, kale groene en erg zoete vruchten. De mannelijke planten plant men vaak om de decoratieve bladeren: wit, groen en rozepaars.

Minikiwi kweken is kinderspel

De teelt is erg makkelijk. Meer dan een zonnig stukje muur is niet nodig om de bes te planten. De grond mag niet al te zuur zijn en moet vol-

den of op het zuidoosten, over een pergola, tegen een hoge schutting van draad of langs een vrijstaande paal.

Minikiwi's zijn slingerplanten, die minder plaats en minder snoei vragen dan de gewone kiwi's, want die kunnen al gauw een volledige gevel overwoekeren. De scheuten zijn korter en meer vertakt. Reken op 2 meter breedte per plant of per duo. Voor de bestuiving is het het beste om er twee bij elkaar te zetten, een mannelijke en vrouwelijke, net als bij kiwi's (er bestaan ook al zelfbestuivende rassen). Plant ze tegen een muur, geef ze dan een klimsteun – ze kunnen niet op eigen kracht omhoog, zoals klimop.

Bloesem van minikiwi.

Verschillende kiwibessen.

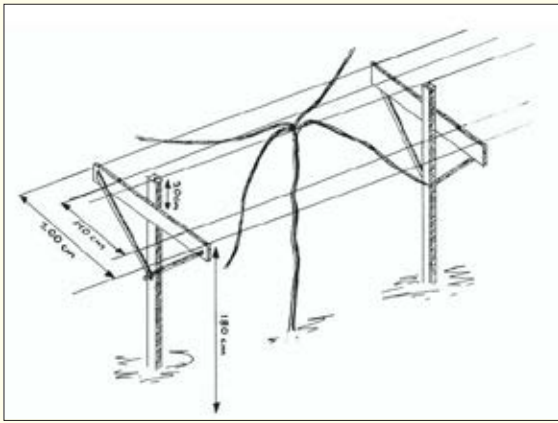
moeten laat uitlopen vanwege het nachtvorst risico, een leuk bloesje hebben en gelijktijdig rijpen.

Herkomst

De minikiwi (*Actinidia arguta*) of kiwibes is een oude fruitsoort uit Oost-Azië (China, Japan, Korea), die volgens onderzoek al in het Tertiair voorkwam. In 770 na Christus werd de minikiwi voor het eerst beschre-

doende vochtig zijn. De plant vraagt 's zomers veel water. In een droge zomer kan het nodig zijn om extra water te geven. Een zeer beschutte zonnige plaats op het zuiden is dan minder geschikt. De planten koop je in pot en je kunt ze het hele jaar door planten, hoewel herfst en lente de meest geschikte seizoenen zijn. Ze groeien prima op een half beschutte plek op het zui-

Span om de 50 cm een gegalvaniseerde ijzerdraad horizontaal, zo'n 3 tot 5 cm van de muur, naar gelang de plaats die je hebt. Bind de hoofdtak verticaal aan met een bindbuis, en top de zijscheuten een beetje in. Hou het jaar daarop twee sterke zijtakken (leggers) over, ter hoogte van de eerste horizontale draad, en bind ze vast.

Klimsteun voor minikiwi.

Vruchten van minikiwi.

Uit die leggers groeien het derde jaar verticale scheuten: hou er daarvan aan weerszijden vier over en knip ze tot 60 cm in. Daaraan groeien de zijtakken, waarop na drie tot vijf jaar de eerste vruchten verschijnen.

Jaarlijks moet er flink gesnoeid worden, houd daarbij een paar lange scheuten aan. Snoei kan het beste in het voorjaar plaatsvinden, voordat de plant uitloopt. Na zes jaar is een maximale opbrengst te verwachten.

Een minikiwi weerstaat vorst tot -30°C , al kan een late lentenachtvorst de jonge bloemknoppen jammer genoeg wel beschadigen en daarmee de oogst doen verminderen. Vanaf eind mei bloeit de kiwibes, met mooie witte tot roomkleurige bloemen, tot 3 cm diameter. Dat maakt hem meteen een mooie tuinplant.

Midden september zijn de eerste ki-

wibessen rijp. Dat is bijna twee maanden vroeger dan de klassieke kiwi's. Ook al zijn de vruchten veel kleiner (tussen 3 en 5 cm), je kan ze wel zo in je mond stoppen, zonder ze te schillen. Ze smaken ook een stuk zoeter. Verwacht bij een volwassen kiwiplant een oogst van 20 kilogram.

Rijpe minikiwi's trek je beter niet van de tak af (je kunt die beschadigen), maar knip ze af van de plant, al dan niet met een deel van de tak eraan, dat scheelt weer snoeiwerk later. Vers zijn ze het lekkerst. Rijpe kiwi's kun je in de koelkast maximaal drie weken bewaren. De nog niet geheel rijpe, die tot jam en in desserts verwerkt kunnen worden, vele weken langer.

Minikiwirassen

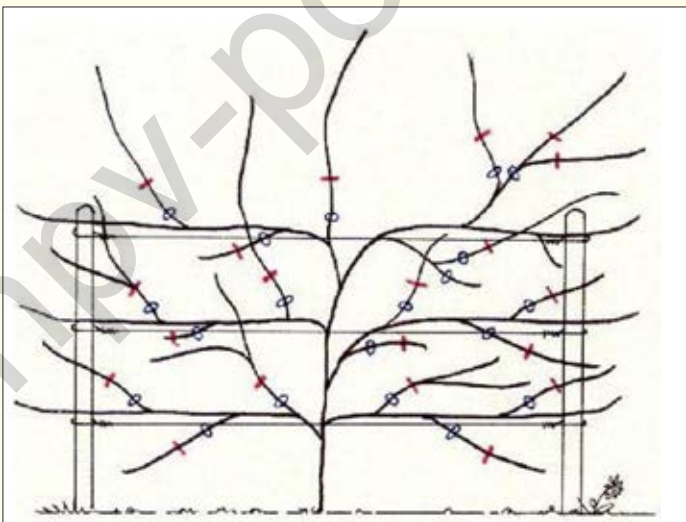
Er is een grote verscheidenheid aan vormen, kleuren en grootten van de verschillende rassen. Zo zijn er groene, rode en gele varianten van

bolrond tot eivormig. Verschillende van de onderstaande rassen zijn in België en Nederland bij gespecialiseerde kwekers verkrijgbaar.

Actinidia arguta* var. *cordifolia is een botanische variëteit van de minikiwi, afkomstig uit Japan en Korea. De planten hebben langere papierachtige, hartvormige bladeren met paarse stelen. De bloemen zijn wit met paarse stampers. Goede productiviteit van ronde, zeer zoete vruchten, maar niet erg sappig. Minder productief.

Adam Mannelijk, bestuiver.

Ambrosia, ook wel Jumbo of Jumbo Verde genoemd, is een productief Italiaans ras dat van alle minikiwi's de grootste vruchten geeft (10 tot circa 15 gram). De vruchten zijn groen tot groengeel van kleur en hebben een aangename zoetzure smaak. Dit ras draagt voornamelijk op lange scheuten.

Snoei minikiwi na drie jaar. Streepjes: zomersnoei. Cirkeltjes: wintersnoei.

Verjongingssnoei van de minikiwi.

Teelt van kiwibes in containers in Randwijk.

Teelt van kiwibes in Randwijk.

Ananasnaja (6 tot 14 gram). Ook bekend als Anna en vergelijkbare benamingen. Eén van de bekendste rassen. De vruchten zijn overwegend groen, maar kunnen een rode bloes hebben als ze aan de zon zijn blootgesteld. Goede productie met smakelijke vruchten die vanaf eind september rijpen.

Dr. Szymanowski. Hiervan bestaat zowel een mannelijke als een vrouwelijke plant. De laatste heeft groene vruchten en is in september rijp.

Geneva Verte, nogal kleine vruchten: 4 tot 6 gram. Het is een productief Amerikaans ras van het Geneva Research Station (Genève/New York). Het vroegst rijpende ras met middelgrote vruchten die roodbruin zijn gekleurd als ze zijn blootgesteld aan de zon. De smakelijke vruchten worden snel zacht en vallen bij rijping snel van de plant, vooral als de plant niet voldoende water ontvangt.

Issai, kleine vruchten, 2,5 tot 4,5 gram, soms groter. Een Japans ras, waarschijnlijk uit een kruising van *Actinidia arguta* met *Actinidia polygama*. In tegenstelling tot de meeste andere rassen is Issai tweeslachtig en daardoor zelfbestuivend. Hij bloeit wat later dan andere minikiwirassen, waardoor hij als bestuiver van andere rassen minder geschikt is. Issai groeit minder krachtig dan de overige minikiwirassen en is daardoor geschikt voor kleinere standplaatsen. De plant komt snel in productie en kan al

vanaf het tweede jaar vruchten dragen. De vruchtdracht is echter matig en de plant is alleen geschikt voor optimale standplaatsen. De goed smakende groene vruchten rijpen vanaf begin tot half september.

Julia, ook wel Sachsen-kiwi genoemd, is een ras dat in de deelstaat Saksen (Duitsland) is geselecteerd. Zeer productief. Goed smakende vruchten met de grootte van een hazelnoot.

Jumbo, zoete groene vrucht, half september rijp.

Ken's Red, door de Nieuw-Zeelandse veredelaar Ken Nobbs ontwikkeld uit een kruising van *Actinidia arguta* var. *cordifolia* met *Actinidia melanandra*. De vruchten hebben een gevarieerde kleurschakering van rood tot donkerrood in zowel het vruchtvlies als in de schil. De vruchten zijn redelijk groot en hebben een aangename smaak. Ze worden niet snel zacht. En vallen vaak snel van de struik zodra ze rijp zijn. Half september.

Maki ofwel Amdue is ook een vorm met rode, 2 tot 3 cm grote, vruchten. Dit ras is goed productief. De zoete vruchten hebben een goed aroma.

Meader female is een vrouwelijk ras dat is geïntroduceerd door Elwin Meader (Rochester - New Hampshire). Goede productie met smakelijke middelgrote vruchten.

Meader male is een mannelijk ras, dat als bestuiver kan worden toegepast. Donkergroen sierlijk loof.

Nostino is een mannelijk ras, dat voor de bestuiving van vrouwelijke rassen kan worden gebruikt.

Polygama, 5 tot 9 gram. Nogal wisselend van grootte. Plat rond, groen tot heldergroen met roodbruine dekkleur. Zoet aromatisch met lichtzure schil. Zeer productief.

Purpurna Sadowa is een Oekraïens ras dat is ontstaan uit een kruising van *Actinidia arguta* met *Actinidia purpurea*. Smakelijke middelgrote ovale vruchten, paars in de volle zon en groen in de schaduw.

Romeo is de mannelijke versie van de Sachsen-kiwi, die ook geschikt is voor de bestuiving van andere vrouwelijke rassen.

Sientibraskaya, groene vrucht. Eind augustus rijp.

Weiki, 4 tot 10 gram. Ook wel Bayern-kiwi of Weihestephaner-kiwi genoemd, is een productief ras dat in Duitsland uit Ken's Red. Smakelijke, middelgrote groene vruchten met een rode bloes, die bij rijpheid (oktober) niet van de struik vallen. De struik heeft ook een hoge sierwaarde omdat de donkergroene bladeren rode bladstelen hebben. Er bestaat ook een mannelijke vorm van Weiki, die geschikt is voor de bestuiving van vrouwelijke minikiwirassen. Begin oktober.

Weima, mannelijk, goede bestuiver.

Minikiwi's worden in Nederland slechts op enkele plaatsen professioneel geteeld. De onbekendheid van de bes en de arbeidsintensieve pluk maken het niet waarschijnlijk dat de teelt snel zal toenemen. Maar voor de particulier is de aanplant van de minikiwi zeker aan te bevelen.

Jan Veel